

ADVIES VAN ARBEIDSPSYCHOLOOG TOM DIJCKMANS

Vrienden kies je, collega's niet. Maar sommige teamgenoten zijn het allebei. En dan kan een promotie jullie relatie uit evenwicht brengen. Want hoe zit het met de lunchpauzes of ongenueanceerd je mening verkondigen over teamgenoten? Arbeidspsycholoog Tom Dijkmans brengt de

do's-and-dont's bij een gewijzigde professionele hiërarchie in kaart. 'Wat de impact van de nieuwe functie zal zijn, hangt erg af van hoe intens jullie vriendschapsband is.'

Wat als je bevriende collega plots je baas wordt?

Voor het coronavirus zich bruut liet gelden, was het de harde realiteit: velen zagen hun collega's vaker dan hun eigen familie. Dagelijks acht uur per dag samen spenderen, het kan verschillende richtingen uitgaan. Ofwel ervaar je het als meer dan voldoende (zachtjes uitgedrukt) ofwel doet het je helemaal niets, maar het kan ook aanleiding geven tot een intense vriendschap. Er werd zelfs al een term voor uitgevonden: *frolleague*, een samenvoeging van *friends* en *colleague*. Uit een onderzoek in opdracht van Tempo-Team blijkt dat een goeie relatie met collega's het meest bepalend is voor het werkplezier van de Belgen. Tachtig procent van de werknemers hecht veel belang aan een vriendschappelijk en persoonlijk

contact met collega's. Ze tonen interesse in het leven van hun collega's door bijvoorbeeld geregeld te polsen hoe het met hen gaat of hoe het weekend was. Zes op de tien lunchen regelmatig met elkaar om gezellig bij te babbelen. Het gemis van de collega's op de werkvloer door het verplichte thuiswerk tijdens de coronacrisis vergrootte de waardering voor hun teamgenoten alleen maar. Voor bijna de helft van de werknemers zijn collega's zelfs vrienden. Eén op de drie gaat wel eens op stap met een collega na het werk, één op vijf nodigt weleens iemand van op het werk thuis uit. Vijf procent sport met een collega of ging al eens samen op vakantie.

SANDWICH-POSITIE

Stel je voor: je collega met wie je al jaar en dag je lunchpauzes

deelt, met wie je andere collega's nauwgezet onder de loep neemt (lees: roddelt) en met wie je ook met veel plezier buiten de werkuren afsprekt, wordt jouw baas. Een mooi televisievoorbeeld is de intussen iconische Vlaamse reeks 'Het Eiland'. Guido Pallemans (Frank Fockety), Michel Drets (Dirk Van Dijk) en Frankie Loosveld (Wim Opbrouck) werken alle drie aan hetzelfde bureaueiland op de dienst administratie van Cynalco Medics, maar op een dag krijgt Guido promotie. Dat is even wennen: Frankie valt geregeld binnen in zijn bureau en Michel heeft het merkbaar moeilijk met de nieuwe hiërarchie. Het is niet alleen interessante stof voor een fictie-verhaallijn, zo'n wisselende machtsverhouding (alle uitdagingen inclusief) komt ook in de realiteit geregeld

voor, zegt arbeidspsycholoog Tom Dijkmans. 'Of het nu gaat om een van je allerbeste vrienden of gewoonweg een collega met wie het klikt, de nieuwe functie brengt ongetwijfeld veranderingen met zich mee. Hou daar daarom vanaf het begin rekening mee. Erken die wijzigingen, verwacht op professioneel vlak niet meer hetzelfde van je nieuwe baas.' Want de persoon voor wie het meest wijzigt, is wel degelijk de nieuwe leidinggevende, benadrukt de expert. De gepromoveerde collega komt volgens Tom Dijkmans terecht in wat hij een sandwichpositie noemt. 'Je zit geklemd tussen de verwachtingen van de medewerkers en die van het hoger management en moet proberen om voor beide partijen goed te doen. Dat is even zoeken: wat kan er nog wel? Wat helemaal niet?'

GEDAAN MET GOSSIP

'Wat de impact van de nieuwe functie zal zijn, hangt erg af van hoe intens jullie vriendschapsband is', zegt Tom Dijkmans. 'Als je spreekt van een sterke vriendschapsband, denk ik dat de relatie er niet per se onder hoeft te lijden. Je kan je professionele en privéleven dan van elkaar lostrekken. Op het werk beperk je je tot wat er daar toe doet, in je vrije tijd haal je dat dan in', zegt hij. 'Vergelijk het met geliefden die samenwerken. Ik ken verschillende koppels die dag en nacht samen zijn: overdag runnen ze hun zaak, na het werk brengen ze tijd door met hun gezin. En toch slagen velen erin om werk en privé los van elkaar te zien.' Anders wordt het wanneer de tijd samen zo goed als beperkt is tot de kantooruren. 'Als de collegialiteit en de vriendschap sterk samenhangt met het professionele, heeft een nieuwe machtsverhouding een grote impact', zegt Dijkmans. 'Dan is de kans reëel dat de band op termijn wat zal bekoelen. Een leidinggevende krijgt namelijk een aantal tips mee. Dat je transparant moet zijn bijvoorbeeld,

maar dat je zeker ook niemand mag voortrekken. Of dat je je niet mag laten meevoeren in het roddelcircuit. Als je jezelf niet op eigen initiatief inhoudt en je nieuwe baas de richtlijnen opvolgt, zal die jou op een bepaald moment waarschijnlijk zeggen dat hij of zij roddels niet meer wil horen. Toch zeker geen sappig nieuwtje dat gelinkt is met de professionele omgeving. Logisch ook: sommige verhalen zouden ten onrechte kunnen beïnvloeden hoe je baas naar werknemers kijkt.' En wat met jaloezie? 'Tja, dat is

een menselijke en moeilijk controleerbare emotie', zegt Tom Dijkmans. 'Soms solliciteren twee bevriende collega's voor dezelfde interne vacature. Ben jij degene die ernaast grijpt, dan kan dat wel eens 'pikken'. Daar kan je weinig aan doen, behalve de gebeurtenis proberen objectiveren. Daarmee bedoel ik dat je rationeel kijkt naar de criteria die gebruikt zijn om de knoop door te hakken en op te sommen waarom jouw collega de nieuwe functie verdiend heeft.'

HET OMGEKEERDE SCENARIO

Het tegenovergestelde kan ook voorkomen: die ene collega met wie je niet door één deur kan, wordt jouw leidinggevende. Naast hechte vriendschappen, zijn er ook spanningen tussen collega's. Dat blijkt ook uit het onderzoek van Tempo-Team. Zo zegt ruim de helft dat collega's wel eens roddelden over hem of haar, één op de vier werd al slachtoffer van pestertijen. Eén op de vijf voelde zich al eens uitgesloten door andere teamleden en even veel mensen hebben vijanden op het werk. 'Ik benadruk het zo vaak tijdens begeleidingen: als je voelt dat er iets niet juist zit tussen jou en je collega of leidinggevende, ga er dan over in gesprek', zegt Dijkmans. 'Niet per se om een oplossing te zoeken - soms is er gewoonweg geen licht aan het eind van de tunnel - maar het kan helpen om er op de een of andere manier toch een weg in te vinden. Laat het probleem in geen geval aanslepen, want dan wordt de situatie alleen maar uitzichtlozer en besmet je het hele team met jullie frustraties.'

Tekst: Fleur De Backer

Pak het goed aan

Ben jij degene die de promotie te pakken heeft gekregen, dan ziet de arbeidspsycholoog er geen graten in wanneer je even afwijkt van de richtlijnen en je bevriende collega voor de anderen in vertrouwen neemt. 'Breng gerust eerst je goeie vriend op de hoogte. Die relatie zal tenslotte het meest veranderen. Ga daarover ook meteen in dialoog en maak het bespreekbaar. Als je spreekt over echte vriendschap, zal die persoon trouwens ook wel kunnen zwijgen tot iedereen is ingelicht.' Een hogere leidinggevende brengt beter de andere collega's op de hoogte, vindt de arbeidspsycholoog. 'Zo kan het management meteen staven waarom je die functie toegewezen hebt gekregen.'

OP ZOEK NAAR LICHTJES IN HET DONKER

Vakantietips Tijdens korte zomernachten loont het zeker de moeite om op stap te gaan. Glimwormen, vuurvliegjes en zelfs de mysterieuze zeevonk zorgen voor een unieke beleving in het donker. Onze natuurgebieden zijn enkel toegankelijk van zonsopgang tot zonsondergang, geniet dus voor zonsondergang en zoek daarna de glimwormen in de wegbermen langs het gebied.

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

- Noordzee: zeevonk. Machtig mooi! Miljarden minuscule lichtjes die de zee hullen in een blauwe, golvende fluomassa. Buitenaards, onwezenlijk, fascinerend. Het Noorderlicht, maar dan in het water.
- Oude Spoorweg - Vaarttaluds - Zwevegem: margrietten, orchideeën en glimwormen geven zowel overdag als 's nachts kleur aan de bermen en graslanden.

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

- Heidemeersen - Berlare: vanuit de hollen in de knoestige knotbomen roepen uilen de hele nacht door.
- Duivenbos - Herzele

PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

- Oude Spoorwegzate - Tienen: hier vind je nog vuurvliegjes (kleine glimworm). Ze komen maar op een paar plekken in Vlaanderen voor.
- De Beemden - Landen

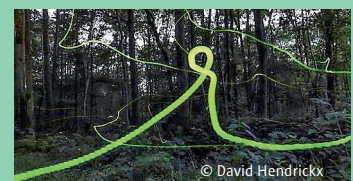
PROVINCIE ANTWERPEN

- Klein Zwitserland - Mortsel: boerenwormkruid, honingklaver en fluitenkruid kleuren het Hazelwormpad. Met wat geluk vind je er grote glimwormen en de hazelworm.
- Schupleer - Vorselaar

PROVINCIE LIMBURG

- Diepenbeekse Demervallei - Diepenbeek: het water van de Dauteweyers vormt het ideale decor voor glimwormen en boomkijkers.
- Altenbroek - Voeren

Ontdek nog meer tips en download je wandelplannetjes via natuarpunt.be/zomer

© David Hendrickx